

ความถำนิก

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๔๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.ตลิ่งตาด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมนะ เราเกิดมานี้เป็นมนุษย์พิเศษ เป็นมนุษย์พิเศษ เพราะเป็นมนุษย์ที่เราสนใจเรื่องสัจจะความจริง สัจจะในชีวิตไง แต่ถ้าเกิดไปเป็นมนุษย์ มนุษย์เกิดมาล้างผลาญ มนุษย์เกิดมาล้างผลาญนะ เกิดมาใช้ทรัพยากร ผลาญไปทั้งหมดเลย แล้วเรายังภูมิใจกันอยู่ไงว่า เราเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ประเสริฐ

เป็นสัตว์ประเสริฐเพราะความคิดของเราเองว่า เราเป็นสัตว์ประเสริฐ เพราะเรามีสมอง แล้วเราสามารถเอาสัตว์มาใช้งาน แล้วเราก็ก้าวคูนะ ว่าสัตว์เกิดมาเป็นอาหารของเรา เราคิดของเราเองนะว่าสัตว์ มันเกิดมาเป็นอาหารของเรา เราไม่เคยถามสัตว์ เรายังถามเลยว่า มันเกิดมาเป็นอาหารของเราหรือเปล่า

การเกิดนะทุกดวงใจเกิดมาปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งหมดเลย แล้วชีวิตเป็นของมีค่ามาก แล้วเขาขอมคิดว่าจะให้อาชีวิตเขา เนื้อของเขามาเป็นอาหารเรา ไหม เขาไม่คิดหรอก เขาก็รักชีวิตของเขา เขาก็ปรารถนาความสุขของเขา มนุษย์เกิดมาล้างผลาญ เกิดมาทำลาย ทำลายทรัพยากร โดยธรรมชาติ โดยสัจจะความจริงว่า เราเกิดมาเราต้องใช้สอย เราต้องใช้สอยทรัพยากร เราต้องมีอาหาร เราต้องมีที่พักอาศัย ปัจจัย เครื่องอาศัย ปัจจัย ๔

ในการใช้ปัจจัย ๔ โดยธรรมชาติ คุณติ คุณักบวชสิ เป็นพระเวลาออกธุดงค์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กว่าจะรู้คั่นธรรมอันนี้ขึ้นมาได้นะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้คั่นสิ่งนี้ขึ้นมา ถึงเป็นธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระอรหันต์องค์แรกของโลก แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัยไว้ เวลาอาหาร โภชนะมีเนื้อสัตว์ มีอะไรต่างๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เวลานั้นอาหารนั้นทำลายไหม ทำลายทรัพยากรไหม

สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลกนะ ถ้าเรามีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ความอยากของเรา ดูทางธุรกิจเขา เขาเอาสัตว์เป็นๆ มาให้คนไปกินกัน เป็นศกยภาพ เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการกัน ถ้ามีกิเลสเป็นอย่างนั้นไง เวลากิน กินด้วยความมักมาก กินด้วยความอยากใหญ่ กินด้วยอยากพิสูจน์ อยากทดสอบของใหม่

แต่ผู้ที่เป็นธรรมนะ กินด้วยความจำเป็น กินเพราะสิ่งที่ว่า ฉันทอาหารเพราะต้องการสืบทอดชีวิตนี้ไว้ ชีวิตนี้มีคุณค่ามาก เวลาเกิดมา เวลาที่มีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เกิดมามีแต่ความทุกข์ความร้อนในหัวใจ ไม่มีที่พึ่งอาศัย พยายามค้นคว้านะ ค้นคว้ากว่าจะบรรลุธรรมขึ้นมา สิ่งนี้ต้องพิสูจน์ ต้องทดสอบ ต้องค้นคว้าตลอดไป กว่าจะได้สิ่งนี้มา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณา จะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์นะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาทอดธุระเลยว่า สิ่งนี้มันละเอียดอ่อนขนาดไหน สิ่งนี้ละเอียดอ่อนจะสอนให้สัตว์โลกเข้าใจสิ่งนี้ได้อย่างไร แต่.. แต่ในเมื่อตัวเอง ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรารภณามารู้อัตว์ขันธ์สัตว์ คือบุญญาธิการ สิ่งที่เป็นบุญญาธิการกับความจริงอันหนึ่งนะ ความจริงระหว่างเรื่องกิเลสกับธรรมนะ มันต่างกันราวฟ้ากับดิน

เรื่องของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก คือการสะสม คือการทำลายกัน คือการล้างผลาญกัน แต่เรื่องของธรรมคือการเผื่อแผ่กัน คือการจุนเจือกัน คือการพึ่งพาอาศัย คือความร่มเย็นเป็นสุข สิ่งที่จะเป็นอย่างนี้ได้ เพราะเทียบจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน ขณะที่ใจนี้มีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ทั้งๆ ที่เป็นพระโพธิสัตว์ เกิดมาเพื่อความดี สิ่งนี้ปรารภณาจะทำคุณงามความดี แต่มันก็เป็นดีโลกๆ นะ ถ้าไม่ได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นดีของโลกๆ

ขณะที่ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในการค้นคว้า ในการรู้ค้นในหัวใจ มันเห็นความเป็นไป ระหว่างอริยสัจ เรื่องของมรรคญาณที่ไปทำลายกิเลสออกมา แต่ละชั้นแต่ละตอน สิ่งที่ทำลายกิเลสแต่ละชั้นแต่ละตอนขึ้นมา จนกว่าจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วสิ่งที่พระอรหันต์จะไปสอนปวงชนคนหนาด้วยกิเลส มันถึงทอดธุระไง จะสอนได้อย่างไรหนอ จะทำอย่างไร ทอดธุระทั้งๆ ที่สะสมบุญญาธิการมาเพื่อสิ่งนี้โดยเฉพาะเลย แต่สัจจะความจริง ทำให้แบบว่าจะสั่งสอนไปไม่ได้เลย

แต่ในเมื่อเราเป็นสัตว์พิเศษ เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราพบพระพุทธศาสนา แล้วเราปรารถนาในการที่จะประพฤติปฏิบัติ ในการประพฤติปฏิบัติต้องมีศรัทธาความเชื่อ สัตว์พิเศษอยู่ตรงนี้ไง ตรงที่มันเชื่อตัวมันเอง เชื่อว่าเรานี่เป็นมนุษย์ แล้วเรามีหัวใจ เราพยายามจะรู้คั่นของเราขึ้นมา สัตว์พิเศษกว่าเขาตรงนี้ไง แต่สัตว์มนุษย์ที่เกิดมาทำลายกันอย่างนั้น เขาเป็นสัตว์มนุษย์ที่เขาเกิดมาโดยกรรม

แล้วพบพระพุทธศาสนา ผู้ที่พบพระพุทธศาสนา เป็นผู้ที่มิบุญญาธิการมาก เพราะศาสนาพุทธ ศาสนาทำให้สังคมนั้นเย็นเป็นสุข ศาสนาทำให้สังคมจนเจือกัน แล้วเขาก็เกิดมาในศาสนาใด เกิดมาในสังคมที่มีความร่มเย็นเป็นสุขไป สังคมที่เป็นศีลธรรม จริยธรรม เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันมีสิ่งที่ทำให้เราอยู่ในสังคมนั้นเหมือนปลา ปลาอาศัยในน้ำนะ ถ้าน้ำเป็นพิษปลาตายเป็นแพเลย แต่ขณะที่เราเป็นปลา น้ำสะอาดบริสุทธิ์ น้ำนี้เป็นออกซิเจนดีมาก การดำรงชีวิตของปลานั้นจะมีความสุขสำราญของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนาเป็นสิ่งที่ตกผลึก ตกผลึกในศีลธรรม จริยธรรม คุณี คุณเวลาทางตะวันตกเขามาเที่ยว เขาเที่ยววัดเที่ยววา เที่ยวสิ่งที่เป็นพวกจิตรกรรม พวกสิ่งต่างๆ เกิดมาจากอะไรล่ะ เกิดมาจากหัวใจที่นุ่มนวล เกิดมาจากหัวใจที่มีความสุข เวลาออกมาเป็นวัดวาอาราม ให้มีความร่มเย็นเป็นสุขกับผู้อาศัย เป็นที่อยู่

เราเป็นตาเนื้อ เราไม่ได้ตาทิพย์ ถ้าเราตาทิพย์เราจะเห็นนะว่า วัดวาอาราม มันเป็นสิ่งที่ดีอาศัยของเทพ ของผู้ที่จิตวิญญาณที่เขาสถิตอยู่ในนั้น เราจะเห็นได้ไหม แต่เราไม่เห็นนี่ สิ่งนี้มันเป็นที่ดีอาศัยของสิ่งที่เป็นดวงวิญญาณที่เป็นคุณงามความดี เขาปกป้องเขารักษา รักษาเพื่ออะไร เพราะในวัดวาอารามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระพุทธรูป มีสิ่งต่างๆ เป็นตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่เขารักษา

ในพระไตรปิฎกนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทียวไปเที่ยวเผยแผ่ธรรมไป เห็นหมู่บ้านหนึ่งยิ้มแย้มแจ่มใส พระอานนท์ถามว่าเพราะเหตุใด เพราะว่าทั้งหมู่บ้านเลย เขาได้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา คือเจดีย์ไฉนบรรจุพระธาตุ แล้วเขาได้ทำความสะอาด เขาได้ทำความสะอาด เขาได้เคารพบูชา เขาเท่ากับได้เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขามีบุญกันทั้งหมู่บ้านเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสิ่งที่มี

ตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในวัดอยู่ในวา มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะปกป้องรักษา แต่เราไม่เห็นใจ

สัตว์ที่มันออกมาทำลายกัน มันไปทำลาย เอาพระพุทธรูปออกไปขายกัน ลักขโมย เวลาสัตว์มนุษย์มันทำลายกัน ทำลายตั้งแต่ทรัพยากรที่ใช้ในชีวิต ทำลายสิ่งที่เป็นรูปเคารพของชาวพุทธเรา ที่กราบไหว้จากหัวใจ ไม่ใช่กราบไหว้จากประเพณี ประเพณีเข้าวัดเราก็กมมือไหว้พระ เราเป็นแต่สักว่าประเพณี แต่คนที่เขาเคารพออกมาจากใจนะ เขาเคารพบูชา เขาไหว้ออกมาจากใจ สิ่งที่เขาเป็นศีลธรรมจริยธรรม

เขาเคารพบูชาครูบาอาจารย์ของเขา เขาเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจ ด้วยหัวใจไม่ใช่ด้วยมือ นะ มือนี้เป็นเครื่องแสดงออกเท่านั้น ของใจที่เป็นคุณธรรม ของใจที่มีธรรม ของใจที่สัตว์พิเศษ สัตว์พิเศษจะรู้ที่ต่ำที่สูง สิ่งใดเป็นที่ต่ำ ต่ำเพราะกรรม ต่ำเพราะการเกิดของเขา คุณ คุณชีวิตดี ชีวิตของสัตว์ ชีวิตต่างๆ เขาเกิดของเขา คนเอามาใช้งานเป็นประโยชน์ สมัยโบราณยานพาหนะ ใช้สัตว์ลากทั้งนั้นนะ

แต่เวลาโลกเจริญขึ้นมา เราเข้าใจว่าโลกเจริญขึ้นมา โลกนี้เจริญขึ้นมา นะ อุตสาหกรรมเจริญมาก อุตสาหกรรมมีการผลิต การผลิตขนาดไหนนะ ถ้าเราใช้สอย ใช้สอยไม่หมดหรอก เพราะการผลิตมันเจริญขึ้นมา ทรัพยากรมันมีให้ผลิตขึ้นมา แต่คนใช้ก็ใช้เท่านั้นนะ แต่ด้วยค้นหาใจ ด้วยความโลภใจ สิ่งนี้พยายามใช้สอย สะสมเพื่อกำไรของตัว เพื่อการทำลาย

ถ้าเป็นกิเลสนะ มันทำลายทุกอย่าง ทำลายป่าไม้ ทำลายทรัพยากรเพื่อใคร เพื่อผลประโยชน์ของตัว ซึ่งไม่ได้คิดเลยว่าทำลายแล้วมันจะเป็นประโยชน์กับอะไร คิดกันแต่ว่ามันเป็นความจำเป็น ความจำเป็นของใคร ความจำเป็นของเจ้าของ ความจำเป็นของผู้ได้ประโยชน์ใช่ไหม แต่ความจำเป็นของผู้ดำรงชีวิตในโลกนี้ เขาจำเป็นแค่ไหน เขาจำเป็นแค่ว่าอาศัยชีวิตของเขา มันเป็นไปได้นะ

การดำรงชีวิตในภูมิประเทศ การดำรงชีวิตของเขา คุณ ดูอย่างพระปฏิบัติเรา ฉันมือเดียว แม้แต่ฉันอาหารหนเดียวในวันหนึ่ง ก็ดำรงชีวิตได้สบายๆ เลย แล้วยังอดอาหารอีก เราไปคิดกันเองใจว่ามนุษย์ต้องใช้สภาวะแบบนั้น แล้วยังพยายามไปชักนำผู้ที่

ทำลาย ไปทำลายด้วยศีลธรรม จริยธรรม เผยแพร่ไปก่อนว่าต้องใช้ชีวิตแบบนี้ ต้องทำแบบนี้ ทั้งๆ ที่ไม่มีความจำเป็นเลย

สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลก สิ่งที่เป็นเรื่องของโลก เรื่องของการเอารัดเอาเปรียบกัน การหลอกหลวงกัน การหลอกหลวงนะ การชี้้นำสิ่งนี้ คุณสิ คุณเวลากิเลสมันมีอำนาจนะ มันทำลายทุกอย่าง อย่าง แล้วถ้าไม่มีสำนึกนะ ความสำนึกถ้าได้คิด คนนั้นจะเป็นคนดีขึ้นมา ถ้าไม่ได้สำนึกนะ มันมีเล่ห์เหลี่ยมนะ กิเลสร้ายมาก คนเราเกิดมาเกิดมาจากกิเลส ในเมื่อมีกิเลสมีแรงขับอยู่ จิตไม่เคยตาย จิตจะเวียนไปในวัฏฏะตลอดไป จิต จิตที่มาจากเกิดเป็นเรา นาย ก นาย ข ที่เป็นเราอยู่ มันมีจิต จิตตัวนี้สร้างสมบุญญาธิการมา สร้างบาป กุศลมา ไม่มีจิตดวงใดเลยที่จะทำความดีทั้งหมด และทำความชั่วทั้งหมด จิตนี้จะพัฒนาไปด้วยความตกผลึกของกรรม

กรรมพาเกิดมาให้พบพระศาสนา ศาสนานี้เป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับเรานะ ถ้าเรารู้จักใช้ศาสนา เราเป็นผู้เปิดกว้าง เหมือนภาชนะ ถ้ามันคว่ำอยู่มันจะไม่ได้สิ่งใดๆ เลยจากฝนตก สิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับภาชนะนั้น ถ้าภาชนะนั้นหงายขึ้นมา ใจก็เหมือนกัน ถ้าเราหงายขึ้นมา หงายขึ้นมาแล้วฟังธรรมของครูบาอาจารย์ มีครูบาอาจารย์เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทียบใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขณะที่มีกิเลสอยู่ กับขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน จนทอดธุระ ไม่อยากจะสั่งสอนกับโลกเลย เพราะมันเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนขนาดนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกันก็ครูบาอาจารย์ของเราใช้ชีวิตเหมือนกัน กินเหมือนกัน นอนเหมือนกัน ความเป็นอยู่เหมือนกัน แต่ต่างกัน ต่างกันเพราะอะไร เพราะไม่ยึดมั่นถือมั่น เพราะการดำรงชีวิตนี้ ชีวิตนี้มีคุณค่ามาก เราเกิดมาเราอยากพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยากพบครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้้นำเรา แต่ขณะที่เราอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ของเรา เราเชื่อไหมว่าครูบาอาจารย์จะชี้ นำเราได้ การดำรงชีวิต ยิ่งอยู่ใกล้นะ เวลาศีลธรรมศีลจะรู้ได้ด้วยการอยู่ด้วยกัน เพราะคนอยู่ด้วยกัน เช่นเราอยู่ครอบครัวเดียวกันนะ เราจะรู้นิสัยใจคอของคนในครอบครัวเราเลย

นี่ก็เหมือนกัน พระจำพรรษากันเป็น ๑๐ ปี ๒๐ ปี ๓๐ ปี ขึ้นมา ทำไมจะไม่รู้ว่าศีลบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์ ธรรม ธรรมเกิดจากการแสดงธรรม ธรรมคือความเป็นไป ของเหลือบ ของมุม ของสิ่งต่างๆ ในหัวใจของกิเลส กิเลสมันซุกซ่อนมา เราไม่

รู้ทันหรือ เราคิดว่าเป็นเรา เป็นเราไปหมด สิ่งใดก็เป็นเรา ความคิดก็เป็นเรา การแสวงหาการเบียดเบียนกัน การแสวงหาผลประโยชน์นับเป็นคุณงามความดี ถ้ามันไม่สำนึกนะ มันคิดว่าสิ่งใดก็เป็นคุณงามความดีไปหมดเลย

กิเลสมันมีอำนาจ กิเลสมันใหญ่อย่างนี้ มันครอบงำหัวใจ แล้วทุกคนมีกิเลสอย่างนี้ มันถึงพาดายพาเกิด สิ่งที่เกิด ที่เป็นจิต ที่พาเกิดมาเป็นเราอยู่นี้ ไม่ต้องไปดูที่อื่น ดูความรู้สึกของเรา ความคิดเรา ความสุขความทุกข์ในหัวใจ ไม่ต้องหลอกตัวเอง ทุกข์ไม่ต้องถามใคร ทุกข์ในหัวใจมีทุกคน จะมั่งมีศรีสุขขนาดไหน จะมีเงินล้านฟ้าขนาดไหน จะทุกข์จนเจ็ญใจขนาดไหน ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์ในหัวใจ ทุกดวงใจมีความทุกข์เป็นพื้นฐาน สิ่งที่เป็นความทุกข์ แต่สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่ในหัวใจเหมือนกับการยอมจำนน

ถ้ามันเป็นสัตว์ สัตว์ที่เกิดมาด้วยการล้างผลาญ มันสิ่งนี้ซ่อนในหัวใจ แล้วมันใส่หน้าากว่าฉันมีความสุข ฉันมีหน้าที่ ฉันเป็นผู้ชี้แนะ ฉันเป็นคนชักนำสังคม แต่ถ้าเป็นคนมีคุณงามความดีละ สิ่งที่เป็นคุณงามความดี เกิดมาทำความดีเพื่อดี ทำเพื่อสังคม มีความร่มเย็นเป็นสุข เราทำเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขเพราะอะไร เพราะเรามีสำนึก เราสำนึกถึงชีวิต สำนึกถึงความเป็นไป สิ่งที่มีคุณค่า ความดีของเรามันสะสมลงมาที่เรา

เราทำธุรกิจสิ่งใดๆ ก็ต้องการกำไร ทุกคนไม่ต้องการการขาดทุนเลย ถ้าทำธุรกิจก็มีกำไร สิ่งต่างๆ นี้เราจะพอใจของเรา ถ้าขาดทุนเราก็เสียใจ เราก็เศร้าใจ แล้วเราก็ชักชวนของเราออกไปเพื่ออยู่กับเรา นี่ก็เหมือนกันทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีเพื่ออะไร กำไรของบุญนะมันอยู่ที่ใจของเรา เราทำด้วยความเจตนาที่บริสุทธิ์ สิ่งแสวงหามา แสวงหามาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรา

ถ้ามีสิ่งที่ทำมาด้วยน้ำพักน้ำแรงด้วยความเป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ ความเพียรชอบ สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา แล้วเราได้สิ่งนี้จุนเจือกับโลก จุนเจือกับสัตว์ต่างๆ สละออก องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ว่า หาเงินมาให้แบ่งเป็น ๔ ส่วน เก็บไว้ใช้สอยส่วนหนึ่ง ทำบุญกุศล สิ่งที่เหลือถึงทำบุญกุศลนะ เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ ทำต้นทุน มีการแบ่งเป็น ๔ ส่วน แล้วแบ่งออกไป เงินเวลาหาไม่ใช้หามาสะสมไว้ หามาให้มันเป็นโทษกับเรานะ

โศกเศร้าพรากหวนร่ำมาก รวยมหาศาลเลย แต่ตระหนี่ถี่เหนียวเพราะอะไร เพราะว่าเกิดมาเป็นจี่ข้าของเงินไง สะสมไว้ สมัยพุทธกาลไม่มีธนาคาร ฝังไว้ไง ฝังไว้ในดิน ฝังไหใส่ไหไว้ในดิน ตายไปเกิดเป็นสุนัข ไปเฝ้ากองเงินกองทองของตัว คุณสิ เงินควรมีประโยชน์ไหม ควรมีประโยชน์มากเลย แต่ทำไมคนไปผูกพันกับมันไง เจตนาผูกพันกับมัน เวลาตายไปแล้วไปเกิดสิ่งที่ใกล้เคียงกับเขา เพื่อที่จะไปเฝ้า ทั่วๆ ที่เกิดเป็นสุนัข แล้วมันคนละภพคนละชาติ เงินนั้นไม่เป็นประโยชน์กับสุนัขหรอก สุนัขต้องการอาหารนะ ไม่ต้องการเงินหรอก

แต่ขณะที่จิตมันเป็นไป ก่อนที่จิตจะเกิดมาเป็นเราเป็นนาย ก นาย ข ขณะที่มันแปรสภาพ มันแปรสภาพเพราะมันก่อนตาย มันมีความผูกพันกับเงินในไหนั้นไง ไปเกิดเป็นสุนัข องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบิณฑบาตไป ก็มาเห่า หวง มาเห่า จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “โศกเศร้าพรากหวนร่ำ เธอเกิดเป็นคนเธอก็ตระหนี่ เกิดเป็นสุนัขเธอก็ตระหนี่”

เขาไปฟ้องลูกชาย ลูกชายโกรธมาก ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พิสูจน์กัน ให้กลับไปนะ ให้เรียกว่าพ่อ แล้วเลี้ยงอาหารให้อิ่มหนำสำราญ แล้วขอทองคำนะ สุนัขขณะเพิ่งตายไป ความผูกพันก็ยังมียู่ เขาก็ไปตะกุกตะกวย ลูกชายก็ให้ทาสขุดขุดขึ้นมาไต่ทองคำทั้งนั้นเลย

เงินทองแบ่งเป็น ๔ ส่วน ส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้สอยเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ส่วนหนึ่งทำต้นทุน ส่วนหนึ่งเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ แล้วส่วนหนึ่งฝังดินไว้ทำบุญกุศลนี้ไง ทำความดีเพื่อคืนนี้ไง ความดีอันนี้ เป็นกำไรของชีวิต เป็นกำไรของเรา ใครจะรู้ไม่รู้มันเรื่องของคนอื่น ความลับไม่มีในโลก มนุษย์คือตัวเราจิตเราเป็นคนทำ เจตนาของเราเป็นคนทำ ความดีที่เราสะสมมา สิ่งนี้เป็นความดี คนมีความสำนึก สำนึกที่ดี

ถ้าสำนึก สำนึกโดยกิเลสตัดหาคความทะยานอยาก สำนึกนะว่าเป็นสำนึกแต่ไม่ใช่เลย มันไปตามแรงขับ แรงขับของมนุษย์ มนุษย์มีแรงขับด้วยความก้าวร้าว แรงขับของมนุษย์เป็นความเห็นแก่ตัว แรงขับของกิเลส มันเป็นธรรมชาติอย่างนั้น แล้วเราเกิดมาเป็นสัตว์มนุษย์ผู้ทำลาย มันทำลายแม้แต่โอกาสของตัวเองนะ ทำลายแต่ชีวิตใจ ทำลายตรงไหน ทำลายทรัพยากรเพื่อดำรงชีวิต แล้วชีวิตมีคุณค่าอะไรละ เกิดมาก็ต้องตาย

เศรษฐี คนทุกขัจฉริยะใจ เกิดมาแล้วใช้ชีวิตต้องตายไปทุกคน ต้องตายหมดแล้วทรัพยากรที่ใช้ มาใช้ไปเพื่อใคร ใช้มาเพื่อความตาย เพราะต้องรอไปตายข้างหน้า นี่การใช้ทรัพยากรก็สิ้นเปลืองไป แล้วชีวิตวันคืนล่วงไปล่วงไป มันทำลาย ทำลายโอกาส เกิดมาแล้วไม่เคยสนใจเรื่องศาสนา เกิดมาแล้วไม่สนใจเรื่องการประพฤติปฏิบัติ เกิดมาแล้วไม่เคยให้อาหารกับหัวใจของตัวเอง เกิดมาเพื่อหาปัจจัยเครื่องอาศัย ให้บำรุงบำเรอร่างกายนี้ ร่างกายนะ ทรัพยากรใช้กับร่างกายนี้

คนเกิดมาต้องมีปัญญา มีการศึกษามีอะไรต่างๆ ปัญญา สิ่งที่เป็นปัญญาเกิดขึ้นมานี้เป็นปัญญาของโลก การศึกษา บวชพระ เราบวชมาแล้วเราก็ศึกษา ศึกษาธรรมวินัย ศึกษาด้วยธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เข้าใจว่าสิ่งนี้คือการศึกษารวมในทางโลกก็ยังบอกเลย เรียนมาเพื่อเอากระดาษแผ่นหนึ่ง นี่ก็เหมือนกันอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมเรียนนะ เอาเพื่อไปประกาศ

การศึกษา ศึกษามาเพื่ออะไร การศึกษานี้เป็นทฤษฎีเป็นการชี้นำเข้ามา เพื่อการประพฤติปฏิบัติต่างหากละ เพื่อการให้เห็นสาระ สาระคุณของหัวใจ สาระคุณของหัวใจ ในการประพฤติปฏิบัติ ศึกษาตำรา ศึกษาแผนที่ศึกษามาไม่ใช่ศึกษาเอากระดาษ ไม่ใช่ศึกษาเอาสิ่งที่ว่าเอามาเป็นประโยชน์กับตัว มันเป็นคนประโยชน์กับกิเลสนะ

แม้แต่ทางโลกเราก็ใช้ทรัพยากร เราก็ใช้กฎหมาย ไปบังคับขู่เข็ญว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้ต้องเป็นเสมอภาค เอาไปเบียดเบียนเขา บวชในศาสนา ก็เข้าไปเอาสิ่งที่เรียกว่า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อกระดาษ เพื่อความดี ความชอบ เพื่อหน้าที่ เพื่อศักยภาพ เพื่อยศ เพื่อศักดิ์ ไม่ได้ชำระกิเลสเลย ไปสะสม ไปเพิ่มเอาสิ่งนี้เป็นอาวุธ เอาอาวุธให้กิเลสมันเพิ่มพูนขึ้นมา

แต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก บอกกับพระโปลิตะ ไบลานเปล่า ไบลานเปล่า การศึกษาแม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังพูดเลย ในสมัยพุทธกาล ศึกษาจำธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หมดละ แล้วตั้งสอนมีคนไปศึกษาด้วย เพราะอะไร เพราะสมัยพุทธกาลไม่มีหนังสือ ต้องศึกษาจากครู อาจารย์ออกมาจากปาก ท่องจำกันมา ก็ต้องไปศึกษา ลูกศิษย์ลูกหามาหาศาลเลย

ถ้าเป็นเรา เรามีลูกศิษย์ลูกหา เรามีคนเคารพศรัทธา กิเลสมันจะพองขนาดไหน เราในเมื่อมีผู้ที่นับถือ มีคนเคารพนบนอบขนาดนั้นนะ แต่กิเลสในหัวใจเรารู้ไหม เขามี

ศรัทธาณะ เขายังมีอำนาจวาสนา ขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังพูด เธอโบลานเปล่า โบลานเปล่า จนสะกิดใจนะ จนออกไปศึกษา เพราะในวงการของพระเจ้าจะรู้กันว่าฝ่ายปฏิบัติ ฝ่ายปริยัติ ที่ไหนมีคุณธรรม ที่ไหนเป็นความจริง

เข้าไปวัดนั้น วัดนั้นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย ไปหาหัวหน้า อยู่..ไม่ได้หрок ข้าเจ้ามีความรู้น้อย เพราะจำไม่ได้หมดอย่างนั้นหрок ท่องจำไม่ได้ทั้งหมดหрок ปฏิเสธทั้งหมดเลย พระอรหันต์ทั้งหมดปฏิเสธหมดเลย เพราะทกฺขิมานะ เพราะความเห็นถ้าเกิดเป็นการทำลาย ทำลายโอกาสนะ ทำลายชีวิตเราทำลายโอกาสของเราที่ได้ศึกษา ทำลายชีวิต

ถ้าชีวิตเรานะ หายใจเข้าแล้วไม่หายใจออกก็ต้องตาย ขณะที่ตายไปนะ ตายไป ดูสิ ดูโทษพยากรณ์ขณะที่เขาตาย เขาคิดถึงทองคำ เขาไปเกิดเป็นหมานะ กลับมาเผ้าทองคำของเขา นี่ก็เหมือนกันขณะที่เราตาย เราจะไปเกิดในอะไร ถ้าเราไปเกิดเป็นอีกภพหนึ่ง ความรู้สึก ความเข้าใจในศาสนา ความพอใจของผู้ประพฤติปฏิบัติ เราพอใจในศาสนา มันจะมีอย่างนี้อีกไหม

มันก็เป็นในอีกสถานะหนึ่ง แล้วเกิดถ้าไปเกิดเป็นครอบครัวที่มีมิจาที่ทกฺขิ ถือ ถืออื่น มันก็ออกไปทางอื่น เพราะอะไร เพราะถูกไปเกิดในสังคมใด เกิดในครอบครัวใดก็ต้องเชื่อพ่อแม่ ถ้าไม่เชื่อพ่อแม่ ชีวิตจะอยู่ได้อย่างไร เพราะเกิดเป็นเด็ก พ่อแม่ก็ต้องเลี้ยงดูมาใช่ไหม แล้วความเชื่อก็ต้องเป็นสภาวะแบบนั้น ถ้าเกิดเป็นอย่างนั้นละ ขณะที่ดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบัน การหายใจเข้าและหายใจออกถ้ามันมีความสำนึก ถ้ามีความสำนึกมันจะเข้าใจชีวิต แล้วมันจะรู้ค้นหาสิ่งที่เป็นคุณค่ากับชีวิต

คุณค่าของชีวิต สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ดูสิ ดูพระเรา ทำไมดำรงชีวิตได้ ไม่ต้องตกใจนะ เราออกประพฤติปฏิบัติแล้วสังคมจะล่มสลาย เพราะเราจะช่วยสังคมได้ อีกมาก เราจะทำเพื่อสังคม เราจะทำเพื่อโลก ถ้าขาดเราสักคนหนึ่งสังคมจะอยู่ไม่ได้ แล้วพระตั้ง ๔ แสนองค์ในประเทศอยู่กันได้อย่างไร สิ่งนี้อยู่ได้ ถ้าเราจริงจังกับเรา ถ้าเราคิดของเรานะ ไม่ต้องให้กิเลสมันหลอก กิเลสมันหลอกตลอดไปนะ ไม่มีความสำนึกเลย ไปกับเขา ไปกับกิเลส ให้มันจับดันไปนะ

ชีวิตนี้เป็นแบบนี้จะต้องมีชื่อฝากไว้ในประวัติศาสตร์ ต้องมีสิ่งต่างๆ พยายามจะเหยียบหัวมนุษย์ขึ้นไป เหยียบหัวมนุษย์เป็นผู้นำ คู่กับโลกเขานะ ผู้มีอิทธิพล ผู้เป็น

เผด็จการ คุณติ เขาจะครอบครองโลก เขาพยายามจะครอบครองโลก ด้วยการทำสงคราม มันเป็นไปได้ไหม ถ้าเกิดเขาชนะทั้งโลก เขาจะปกครองได้ไหม สิ่งที่มีมนุษย์เขาไม่ยอมรับหรอก แล้วการจะควบคุมมนุษย์มันเป็นไปไม่ได้หรอก สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แต่โลกก็อยากเป็นไป อยาก กิเลสใจ มันใหญ่ขนาดนี้ ไม่มีสิ่งใดจะเติมเต็มกับหัวใจของสัตว์โลกได้ ไม่มีหรอก

ถ้าจะเติมเต็มได้ มันถึงว่าถ้าคนที่มีความนึก พอมีสำนึก มาย้อนกลับมาที่เรา ถ้าย้อนกลับมาที่เรา ศีลธรรมจะเกิดจากเรา ศีลธรรมนะ ถ้าไม่มีศีลเวลาทำความสงบของเราขึ้นมา มันเป็นมิจฉาสมาธิได้ เพราะว่าเวลาจิตสงบ มันมีพลังงานของมัน คุณสมัยก่อน พุทธกาลนะ มีฤทธิชีไพรเหาะเหินเดินฟ้าได้ เขาทำได้ต่างๆ ทั้งนั้นละ

แต่เพราะไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา ด้วยปัญญา ด้วยอาสวักขยญาณอันนั้น จะไม่มีใครสามารถบรรลุได้ จะบรรลุได้ต้องเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้น ที่จะตรัสรู้ด้วยตนเอง แต่ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ขณะเผยแผ่ธรรม ถ้ามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา จะทำ จะบอก จะบัญญัติ บัญญัติให้เป็นวิชาการ บัญญัติให้เป็นทฤษฎี ให้เราก้าวเดินดี พยายามก้าวเดิน

แล้วพระในสมัยพุทธกาล ที่เกิดพร้อมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าถึงธรรมก็มหาศาล ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติแล้วเข้าไม่ถึง เข้าไม่ถึง คืออำนาจวาสนายังไม่ถึงจุดอันนั้น มันเรื่องความรองรับของผละ ของกำลังของจิต คุณเด็ก คุณเด็ก คุณสังคม ทำไมบางคนนะเชื่อคนง่าย ทำไมบางคนแบบว่าพูดอย่างไรก็ไม่ฟัง บางคนเราไม่ต้องบอกเขาหรอก เขาคิดว่าเรานึกเพราะอะไร เพราะจิตได้สำนึกเขาคิดว่าเรา เพราะเขาทำจิตได้คิดว่าเรา สิ่งนี้มันสะสมมาไง ถึงเวลาประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีคุณธรรมอันนี้ ทำจิตทำความสงบเข้ามา

แต่ถ้ามันไม่มีศีล เราเข้าไปในลัทธิอื่น คุณอย่างฤทธิชีไพรเขายังสามารถเหาะเหินเดินฟ้าได้ แล้วเราบอกเราเป็นชาวพุทธ เราบวชเป็นพระ เราออกประพฤติปฏิบัติ ขณะที่ประพฤติปฏิบัติถ้าคิดมันดีขึ้นมา มันจะเป็นสัมมา สิ่งที่เป็นสัมมาเพราะอะไร เพราะจิตสัมมาสมาธิจิตมันมีกำลังของมัน ถ้ามีกำลังของมันขึ้นมา มันจะสงบเข้ามาได้มากขึ้น มันจะสร้างคุณค่าของจิตนี้ให้เป็นพลังงาน ถ้าจิตนี้เป็นพลังงาน แล้วน้อมไปวิปัสสนา

ได้ ถ้าน้อมวิปัสสนาปัญญาจะเกิดอย่างนี้ ปัญญาโลกุตรธรรม ไม่ใช่ปัญญาแบบโลกๆ นะ

ถ้าเป็นปัญญาแบบโลกๆ เป็นปัญญา คำว่าปัญญา ปัญญา แม้แต่มาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็อ้างอิงว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ในหัวใจทุกข์ร้อนมาก แต่ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่จิตสงบจะมีความร่มเย็นมหาศาลเลย จิตสงบ พออยู่พอกิน เพราะจิตสงบ กิเลสมันไม่สามารถไม่คิดคะนองใจ มันไม่มีอำนาจ มันไม่ยุแหย่ มันยุแหย่ มันเผาผลน มันเป็นเรานะ จะทำอะไรก็เป็นเรา จะออกประพฤติปฏิบัติอะไร ออกเดินจงกรมก็เป็นเรา เราเดินจงกรมแล้วนะ แข็งขาก็จะอ่อนแอ ร่างกายจะเป็นสภาวะสั้น สิ่งที่เป็นเราเป็นเราทำให้เราก้าวเดินอะไรไม่ได้เลย

ถ้าเป็นธรรมนะ ทำไมคนอื่นทำได้ ทำไมผู้ที่ประพฤติปฏิบัติทำได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ มนุษย์ประเสริฐ แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่เราเข้าไปสิ่งที่เป็นสังคมาที่ดี เราก็มีส่วนร่วม มีส่วนร่วมคุณ ในปัจจุบันคุณโยกย้ายของมนุษย์ ไปในประเทศใด สิทธิในประเทศนั้น ประเทศนั้นมีสิทธิต่างๆ กัน เพราะประเทศของเขาแต่ละประเทศ เขามีความสะดวกต่างกัน

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราเป็นมนุษย์ถ้าใจเราไม่แสวงหา ใจเราไม่ต้องการ มันเหมือนกับเราไม่เข้าไปเข้าข่ายในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ คุณ คุณอย่างที่ว่าขนาดพระบวชมาแล้ว ยังเข้าใจกันว่า สิ่งที่ดีจริงชีวิตของพระ สิ่งที่เป็นการดำรงชีวิต สิ่งนี้เป็นศาสนา ศาสนาไม่ใช่หรือ ศาสนาไม่ใช่วัตถุ เป็นศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล

ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก เป็นตัวศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม อริยสัจ ตัวอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นั่นคือตัวศาสนา แม้แต่ตู้พระไตรปิฎกก็เป็นแค่ธรรม กิริยาถือการก้าวเดินเป็นพาหะ เป็นสิ่งที่ชี้เข้ามาที่หัวใจ ตัวธรรม ตัววิมุตติธรรม ตัวโศดาปัตติผล สกิทาคาผล อนาคตผล อหัตตผล อยู่ที่ไหน มันอยู่ที่หัวใจ มันอยู่ที่ความรู้ลึกของมนุษย์

สิ่งที่ออกจากมนุษย์ ขนาดศึกษามาขนาดไหน มันก็ศึกษามา มาเพื่อจะต้องประพฤติปฏิบัติ ในการประพฤติปฏิบัติ ขนาดเราถึงทำได้ไง ถ้าเราทำได้ เราจะมีโอกาสของเรา ถ้ามีโอกาสเราจะไม่มีให้กิเลสมันเข้ามาขัดขวางเรา ถ้ากิเลสไม่มา

ชัดเจน การเดินทางมันก็เป็นสัมมา เป็นการเดินทางโดยการมีสติสัมปชัญญะ ไม่ใช่สักแต่ว่าเดินทาง แต่ความคิดคิดไปรอบโลก เหมือนกับหุ่นยนต์นะ หุ่นยนต์มันก้าวไป หุ่นยนต์มันไม่มีชีวิต มันก้าวเดินไปตามแต่โปรแกรมของมัน

แต่นี้เป็นคนนะ มีชีวิตด้วย มีข้อมูลคือตัวหัวใจ หัวใจมีข้อมูล มันมีข้อมูลของมัน มีสัญญา มีความจำ มีทุกอย่างพร้อมอยู่ในหัวใจ มีในจิตในนี้แล้วมันไม่มีสติ มันเท่ากับหุ่นยนต์นะ มันคิดแล้วมันสังเวช สังเวชว่าเราเป็นมนุษย์ เราเป็นคนวิจย เป็นคนค้นคว้าสร้างหุ่นยนต์ขึ้นมา แล้วเราก็เอาศักยภาพของเรา เป็นแค่หุ่นยนต์ตัวหนึ่ง เดินไปเดินมาตามหุ่นยนต์นะ เพราะไม่มีสตินะ ถ้ามีสติขึ้นมามันจะเป็นเรา เป็นเราตรงไหน เป็นเราตรงมีความรู้สึกใจ จิตมีการควบคุม พลังงาน สิ่งที่พลังงานส่งออก มันส่งออกไปตามธรรมชาติของมัน

แต่พลังงานนั้นมีการควบคุมขึ้นมา พลังงานนั้นจะเริ่มสะสม ถ้าพลังงานนั้นสะสมก็เป็นสมาธิ สิ่งที่เป็นสมาธิเราพยายามทำบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า สิ่งที่เป็นสมาธินี้ แม้แต่ในสมัยพุทธกาล ผู้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม เพราะเขามีสมาธิโดยพื้นฐาน เพราะเกิดร่วมยุคร่วมสมัย เพราะร่วมสมัยกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บรรณาพันทุกข์ พันทุกข์ทั้งนั้นละ ทุกคนบรรณา

ดูดี ดูอย่างอนาถบิณฑิกะเศรษฐี แม้แต่ไปเยี่ยมน้องสาว พี่สาวนะ ฝ่ายครอบครัวทางเขยบอกว่าจะเลี้ยงพระ จะเลี้ยงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะเกิดแล้ว ได้ฟังแค่นั้นนะตื่นตื่นมาก พุทธะไง คำว่าพุทธะ คำว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นเรื่องที่ว้าวแหวก เป็นสิ่งที่ตื่นตื่น ตื่นตื่นแหวก

แต่ในปัจจุบัน เราเกิดพระพุทธศาสนา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก มันทิ่มตำตาเราทุกวันเลย เวลาเราสวดมนต์ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันทิ่มตำใจตลอดเลย แต่ความสนใจของเรามีแค่ไหน ความสนใจของเรา เรามีความศรัทธา เรามีความเชื่อ มันขนพองสยองเกล้าไหม เทียบกันแบบนี้ เราจะเห็นว่าทำไมบุคคลสมัยพุทธกาล ฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา ตรีสรุธรรมขึ้นมาเป็นหมื่นเป็นแสน

ในปัจจุบัน ครูบาอาจารย์เทศน์ทุกวัน วิฑูแพร่กระจายข่าวทุกวัน แต่ธรรมนะ ธรรมแท้ ธรรมออกมาจากใจอันหนึ่ง ธรรมออกมาจากสัญญา ธรรมที่เรียกว่าเป็นกิริยา

เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมเพื่อกระตายนะ ธรรมเพื่อศึกษามา เพื่อจำมา เพื่อจะตอบปัญหา เพื่อจะให้ถูกปัญหาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเอาคะแนน เอาใบประกาศกันไง แต่ถ้าเป็นธรรมในหัวใจนะ มันจะเข้าใจสภาวะธรรม เหมือนกับคนทำอาหารเป็น เหมือนกับคนทำกิจกรรมต่างๆ เป็น เขาจะรู้เลยว่า คนที่เดินก้าวเข้ามาหาเขา แล้วจับเครื่องมือในการกระทำนั้น เขาทำเป็น ไม่เป็นไง

ใจก็เหมือนกัน ในเมื่อจิตสงบมันสงบได้อย่างไร ถ้าไม่มีสติ สิ่งที่ดีควบคุมใจเข้ามา ถ้าไม่มีสติ สักแต่ว่าทำ ทำไปเกิด หุ่นยนต์นะมันเดินได้ทั้งปีทั้งชาติ เรามันไม่มีเป็นผลงานอะไรขึ้นมาหรอก แต่ถ้าของเรา ถ้าเราทำของเราขึ้นมา ถ้ามีสติขึ้นมา มันมีความรู้สึกนะ เหนื่อยก็รู้ ทุกข์ก็รู้ แล้วก็ยอมจำนนกับกิเลส ทำมาขนาดนี้ไม่เคยสงบสักที ทำมาขนาดนี้ เราเป็นคนไม่มีอำนาจวาสนา ครูบาอาจารย์เขามีอำนาจวาสนา หมู่คณะเขาทำแล้วก็มี ความสงบ เราไม่เห็นมีความสงบเลย เพราะอะไร เพราะเราทำโดยสักแต่ว่า ไม่ใช่ปัญญาเลย

ถ้าใช้ปัญญานะ เราทำมาขนาดนี้มันไม่สงบเพราะเหตุใด มันย้อนกลับไปหาเหตุใด แต่เข้ามาเราปล่อยใจขนาดไหน เราปล่อยใจของเราคิดไปรอบโลกเลย แล้วสิ่งใดที่มันชอบกับกิเลสชอบเอามาคิดนึก สิ่งใดเป็นของแสดงสะสมไว้มหาศาลเลย แล้วเดินจงกรม ๕ นาที ก็อยากจะไปปลดสิ่งนี้ มันเป็นไปไม่ได้หรอก เราต้องกลับมาย้อนกลับมา เราต้องคุมใจของเรา เราจะมีสติตั้งแต่เช้า แต่เช้าขึ้นมาเราทำอะไร เราจะมีสติของเราตลอดไป แล้วเวลาเราเข้าทางจงกรมขึ้นมา เราก็ควบคุมไป สิ่งที่ดีควบคุม เราถนอม เราควบคุมมาตลอด ถึงเวลาเราทำงานมันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมา

ย้อนกลับไปดู ถ้ามันยังทำไม่ได้ ทำไม่ได้ ชาติพันธุ์เป็นอย่างไร ชาติพันธุ์ของเรา เราอิมหันต์สำราญเกินไปไหม คูสิ ในปัจจุบันนี้ โรคอ้วน โรคอ้วนเป็นสิ่งที่ว่าวงการแพทย์ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ว่าหาเงินได้สบายมากเลย เจ็บไข้ได้ป่วยไปรักษานะ สิ่งนี้รักษาโดยที่ว่าเขาไม่คิดตั้งค์ แต่ถ้าต้องการให้สิ่งที่เราชอบใจ จะให้เราสวยงามขนาดไหน นั่นเป็นเงินทองทั้งนั้นนะ โรคอ้วน ขนาดทางวงการแพทย์เขายังว่านี่เป็นโรคหนึ่งนะ แต่เรากินกัน เราสะสมพลังงานกัน จนมันมีมหาศาล ชาติพันธุ์มันมีอำนาจว่ามันก็ทับจิตใจ แล้วก็มันจะให้เป็นสมาธิ

เวลาพระปฏิบัติเขาฉันทมือเดียว ทำไมเขาต้องผ่อนอาหารอีกล่ะ คนจะทำหน้าที่
 การงานนะ เขาจะรู้ของเขาจะว่าอะไรเป็นประโยชน์ และไม่เป็นประโยชน์ อะไรมันจะ
 ให้โทษไหม เราจะทำผลงาน ผลงานในการให้เป็นมนุษย์พิเศษ สัตว์สนใจศึกษารธรรม
 แล้วประพฤติปฏิบัติธรรมขึ้นมา เราเป็นสัตว์พิเศษ เราไม่ใช่สัตว์เกิดมาล้างผลาญแบบ
 โลกเขา ล้างผลาญแบบโลกเขา เขากินของเขา เขาก็ออยู่ของเขาเหมือนสัตว์ตัวหนึ่งนะ
 แต่ถ้ามีศีลธรรมขึ้นมา เขาจะเป็นมนุษย์ มนุษย์เพราะมีศีล ๕ มนุษย์เพราะไม่เบียดเบียน
 กัน

แค่ศีลอย่างนั้นก็เป็นสัตว์มนุษย์ เป็นเรื่องของโลกียธรรม แต่ในผู้ที่ประพฤติ
 ปฏิบัติ มันจะเกิดโลกุตระธรรม โลกุตระธรรมคือธรรมเหนือโลก เหนือตรงไหน เหนือ
 ตรงหัวใจ เหนือตรงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมนี้ธรรมเหนือ
 โลก แล้วพยายามถนอมรักษา รักษาชีวิตไว้เพื่ออะไร เพื่อเผยแผ่ธรรมไง เพื่อเผยแผ่ธรรม
 จากใจดวงหนึ่งให้กับใจของสาวก ให้กับใจของผู้ที่สร้างสมบุญญาธิการมา

มันเป็นสิ่งที่น่าสนใจสข เวลขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างสมบุญญา
 ธิการมาขนาดนี้ ยังต้องทรมาน ยังต้องฝึกฝน ยังต้องค้นคว้ามาขนาดนี้ แล้วสาวก สาวก
 เหมือนลูกเรา ลูกเราเกิดมา ใครบ้างที่ไม่ปรารถนาให้ลูกเรามีความสุข ใครบ้างไม่
 ต้องการปรารถนาลูกเราให้มีคุณงามความดี ใครบ้างไม่ต้องการปรารถนาให้ลูกเรา
 ประสบความสำเร็จ นี่ก็เหมือนกัน สาวก เราบวชเป็นพุทธชิโนรส เป็นลูกขององค์
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสาวก สาวก เพื่อจะฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมา
 สัมพุทธเจ้า ทำไมท่านจะไม่สั่งสอน ชีวิตนี้สั่งสอน สั่งสอนให้เตือนสตินะ

คูสิ คูเวลาองคูลิมาล อกคูลิมาลอยากจะทำศึกษา อยากจะมีวิชาการ แต่ไปหาครูบา
 อาจารย์ผิด อยากได้วิชาการเห็นใหม่ บอกว่าต้องไปฆ่าคนเพื่อเอานี้ว่ามา ๑,๐๐๐ นิ้ว
 อยากได้มาก อยากได้มากก็ไปฆ่าไปทำลาย คิดคูสิ สังคมโบราณนะเป็นสังคมแคบๆ
 แล้วมีคนๆ หนึ่งเที่ยวฆ่าฟันคนเป็นพันคน ทำไมฆ่ามันจะไม่แพร่กระจายไป มันเป็น
 สิ่งที่ไม่แพร่กระจายไปจนใครๆ ก็กลัว กลัวมาก กลัวองคูลิมาลมาก แล้วถึงจุดหนึ่ง
 กษัตริย์ก็จะมาฆ่า ต้องทำลายกัน เพราะมันทำให้สังคมอยู่ไม่ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทรมานก่อน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 เห็นถึงเนื้อในของจิตใจ เนื้อในของจิตว่าคนๆ นี้ องคูลิมาลนี้ เป็นผู้ที่มิอำนาจาสนา

อยากได้อะไรดีใจ แต่ไปเจอคนสอนออกไปนอกกลุ่มนอกรทาง องค์กรเต็มเต็มมาสัมพุทธเจ้าถึงไปทรมาน ไปถึงจะเอานิ้วสุดท้ายต้องเอาให้ได้ ริงโล่งองค์กรเต็มเต็มมาสัมพุทธเจ้าไปนะ สมณะหยุดก่อน สมณะหยุดก่อน “เราหยุดแล้ว เธอต่างหากไม่หยุด” หยุดได้ อย่างไรยังริงอยู่ “หยุด หยุดแล้ว หยุดการทำบาป” เห็นไหม

มันไปซื้อใจ ไปซื้อใจดวงนั้นนะ ไปซื้อใจที่ว่าหน้ามีคนะ เพราะอะไร เพราะอาจารย์สอนว่าให้ฆ่าเขา เอานิ้ว ๑,๐๐๐ นิ้ว สิ่งนี้มันฝังใจ ฝังใจตรงผลงานของเรา งานของเราต้องเอานิ้วให้ครบ ๑,๐๐๐ นิ้ว เพื่อจะไปเอาวิชาการ สิ่งนี้มันฝังใจมาก แล้วคนที่สอนได้ คนที่จะไปบอกปัญหาต้องทำอย่างนี้ สิ่งนี้เป็นความผิด สิ่งนี้ไปพูดก็ ร้อยชาติก็ไม่ฟัง เพราะอะไร เพราะศักยภาพของจิตของเขาเข้มแข็งมาก

เวลาองค์กรเต็มเต็มมาสัมพุทธเจ้าจะทรมาน ลอยไปก่อนข้างหน้า ริงขนาดไหน ก็ไม่ทัน เพราะองค์กรเต็มเต็มมาสัมพุทธเจ้ามีฤทธิ์มาก แต่ใช้ธรรมเห็นใหม่เราหยุดแล้ว เธอไม่หยุด หยุดอะไร หยุดทำความชั่ว การฆ่าเป็นความชั่ว หยุดความชั่วใจ มันเป็นธรรมถึงไปสะกิดถึงหัวใจนะ องค์กรเต็มเต็มมาสัมพุทธเจ้า จะสั่งสอนจากใจดวงหนึ่ง ให้กับใจดวงหนึ่ง มันต้องมีวุฒิภาวะ มันต้องมีคุณธรรมในหัวใจ ว่าสิ่งใดมันควร จะกระเทือนกิเลสในหัวใจของเรา ไม่ใช่ว่ามาสั่งสอนโดยที่ว่ามีสิ่งใด

อย่างนี้ไง พระกรรมฐานถึงติดครูบาอาจารย์ไง เพราะครูบาอาจารย์จะมีสภาวะแบบนี้ คอยเตือนใจเราตลอดเวลา ถ้าเราเพลอ เรากินอิมนอนอุ่น กินอิมนอนอุ่นจะไปเลี้ยงอะไร จะไปเลี้ยงกิเลสหรือ จะไปเลี้ยงค้นหาความทะยานอยากของเราหรือ เราจะมาฆ่ามันหรือเราจะมาเลี้ยงมัน ถ้าเราจะมาเลี้ยงมันนะ แล้วเราประพฤติปฏิบัติแล้วจะเอาผลมาจากไหน แต่เวลาสำหรับเรา เราคิดว่า..เฮ้อ ก็อยู่ในธรรม อยู่ในธรรมไม่เห็นผิดเลย อยู่ในศีลในธรรมตลอด ศีลธรรมมันเป็นแก้วกัน มันเป็นเรื่องที่ให้เราอยู่ในกรอบ

แต่ในการประพฤติปฏิบัติ มันต้องมีวิธีการ มีอุปนิสัยซบซ้อนกว่านั้นอีกมหาศาลเลย ซบซ้อนเข้าไปในหัวใจนะ ซบซ้อนเข้าไป จะเอาชนะกิเลสหรือนะ ฟังสิ ว่ามนุษย์พิเศษนะ มันพิเศษตรงไหน พิเศษตรงมันมีปัญญาของมันไง มันมีความสำนึก คุณิ คุณเวลาองคุณิมาล เวลาองค์กรเต็มเต็มมาสัมพุทธเจ้าไปซื้อ ซื้อเลยนะ ต้องซื้อให้มีความสำนึก ขณะมีความสำนึก องค์กรเต็มเต็มมาสัมพุทธเจ้าไปซื้อ ว่างคาบแล้วขอบวชกับองค์กรเต็มเต็มมาสัมพุทธเจ้า เวลาได้สำนึก เวลาเปิดตาขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอริยสัจนะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค โลกไม่มีอะไรหรอก มันทุกข์อย่างเดียว ตัณหาความทะยานอยาก ตัณหาความทะยานอยากเป็นการขับเคลื่อน มันเป็นที่ทำให้เราเพิ่มทุกข์นะ เกิดมาก็เป็นความทุกข์ ความเกิดและความตาย มันเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง มันเป็นความทุกข์อันหนึ่ง แล้วเราเกิดดำรงชีวิตแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว มันเป็นการดำรงชีวิต แล้วเราจะเอาสิ่งใดไปเจอจากมัน ไปทำให้มันเบาตัวลง แล้วถ้าคนมีอำนาจวาสนา เราจะเอาอะไรไปเช่นฆ่ามัน ไปเช่นฆ่าไอ้ความทุกข์เนี่ย

ทุกข์มันเกิดจากอะไร เกิดจากตัณหา ความพอใจและความไม่พอใจ สิ่งที่ไม่อยากได้ มันก็ไม่พอใจ ปฏิเสธไง มันปฏิเสธเป็นมนุษย์ได้ไหม มันปฏิเสธความทุกข์ได้ไหม ปฏิเสธไม่ได้เลย สิ่งนี้มีอยู่ สิ่งนี้เป็นสัจจะ เป็นอริยสัจด้วย มันอยู่กับเราจริง แต่ถ้ามันจะดับทุกข์ล่ะ มันดับทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด ต้องกำหนดตรงนั้นไง กำหนดตรงทุกข์ ทุกข์เกิดที่ไหน ทุกข์เกิดที่ใจ

ทุกข์ไม่ได้เกิดที่ร่างกายหรอก ถ้าทุกข์เกิดที่ร่างกายนะ 'ไอ้ป่าช้ามันต้องระงมไปหมดเลย เพราะฝั่งซากศพของมนุษย์ไว้มหาศาลเลย ป่าช้าไม่เคยระงมเลย ทุกข์ไม่ได้อยู่ที่ร่างกาย ทุกข์มันอยู่ที่จิตใจ แล้วจิตใจอยู่กับเรา เรายังมีชีวิตอยู่ เรามีโอกาสแก้ไข ถ้ามีโอกาสแก้ไข แก้ไขด้วยอะไรล่ะ ด้วยมรรค มรรคอยู่ที่ไหน มรรคในตำรา งานชอบ เพียรชอบ

เวลาเขาทำด้วยกิเลสนะ คนที่เกิดมาล้างผลาญ เขาบอกเป็นมรรคเหมือนกัน สิ่งที่จะทำให้เป็นมรรค มรรคของกิเลสไง กิเลสมันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอ้างอิงว่าสิ่งนี้เป็นมรรค เราทำความดี เราทำความชอบ พวกนี้เป็นความชอบ ความชอบของกิเลส มรรคของกิเลส เห็นใหม่เป็นมิจฉามรรคไม่ใช่สัมมา สัมมาคือความเห็นชอบ ความถูกต้อง สัมمامรรค

ถ้ามรรคเกิดขึ้นมา ทำความเพียรชอบ ความสงบก็มา มีสติมีสัมปชัญญะ ถ้ามีสติขึ้นมา มาทำสมาธิขึ้นมา แล้วมีครูมีอาจารย์ไง ฟังธรรม ฟังธรรมเวลาปฏิบัติธรรม จิตใจเราดิ้นขาดไหน เวลาฟังธรรม เป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาฟังธรรมของครูบาอาจารย์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม แสดงธรรมตั้งแต่อนุพุพพิกา ตั้งแต่ทาน ตั้งแต่ศีลขึ้นไป เพื่อให้จิตใจมันควรแก่การงาน แล้วพอเริ่มเรื่องอริยสัจ เรื่องทุกข์ เรื่องสมุทัย นิโรธ มรรค มรรคเป็นอย่างไร มรรคเกิดขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาแล้ว จิตสงบมันมีพื้นฐานใหม่ อย่าให้กิเลสมันครอบงำนะ ถ้ากิเลสมันครอบงำ พอจิตสงบขึ้นมา มันก็บอกนิพพานแล้วนะ แค่จิตสงบ มันก็ว่ามีความสุขมาก เวลาจิตสงบมันพอลูกพออกิน พอลูกพออกินที่ไหนล่ะ พอลูกพออกินเพราะการฝึกฝนของเรา

เราอยู่ใกล้ครูอยู่ใกล้อาจารย์ อยู่ใกล้เสือ จิตใจมันก็หมอบไป แล้วมันก็มีความสุขสงบ เวลาเราอยู่ใกล้เสือ ใกล้เสือก็เลสมันก็พลุกพล่าน พอใกล้เสือใกล้ครูบาอาจารย์นะ กิเลสมันก็พองตัวขึ้นมา เสื่อมแล้วทุกข์มาก เดี่ยวเสื่อมเดี่ยวเจริญ เดี่ยวเสื่อมเดี่ยวเจริญ เพราะอะไร เพราะขาดสติ ถ้ามีสติควบคุมมัน แล้วสิ่งใดเป็นโทษ เราอย่าไปแสวงหา มัน สิ่งใดเป็นโทษ เราก็อำปโย่งกับมัน ของแสดงอย่ากิน กินแต่ของคุณงามความดีขึ้นมา รักษาสิ่งนี้บ่อยครั้งเข้า จิตจะตั้งมั่น

ถ้าจิตตั้งมั่น มันจะเข้าเป็นพื้นฐานของมรรค พื้นฐานของมรรคมีสัมมาสมาธิ สัมมาสติ ถ้ามีสัมมาสติ สัมมาสมาธิ แล้วเราฝึกฝน ย้อนกลับไปที่กาย เวทนา จิต ธรรม เพราะอะไร เพราะกิเลสมันติดที่ตรงนี้ไง ถ้ากิเลสมันติดที่กาย เวทนา จิต ธรรม เห็นกาย กาย คูลี คนตาย ร่างกายไม่เคยทุกข์ ป่าช้าไหนก็ไม่เคยร้องระงม

เวลาเราฆ่าสัตว์เป็นอาหาร มันจะร้องตอนที่มันยังไม่ตาย แต่มันตายแล้ว มันจะไม่ร้องเลย มันร้องไม่ได้เพราะมันเป็นธาตุ ธาตุ ๔ เท่านั้น แล้วเราก็เอาธาตุ ๔ มาเป็นอาหาร เอามาเลี้ยงร่างกายเรา จิตนั้นตายไปด้วยความผูกโกรธ ด้วยความอาฆาต ด้วยความคาดแค้น แล้วแต่จิตดวงใด แต่ถ้าเขาตายโดยหมดอายุขัยของเขา เพราะสัตว์มันตายโดยธรรมชาติของมัน การเกิดและการตายเป็นธรรมชาติของมนุษย์ของสัตว์ สิ่งใดเกิดขึ้นสิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา การเกิดและการตายของเขา ถ้าเขาเห็นคุณงามความดีของเขา เขาสละของเขา

คูลี คูพระโพธิสัตว์ อยู่ในป่าเป็นกระต่าย นายพรานหลงทางไป เห็นนายพราน เขาหลงทางไป แล้วเขากำลังจะตาย เขาไม่มีกำลังเดินของเขา เขาจุดไฟผิงอยู่เพื่อเอาความอบอุ่น พระโพธิสัตว์เป็นชาติกระต่ายนะ กระโดดเข้ากองไฟเลย สละชีวิตนี้เพื่อให้กับนายพรานนั้นได้ดำรงชีวิต ให้มีอาหารกิน พระโพธิสัตว์สละชีวิต สละทาน สละทุก

อย่างขึ้นมา สละแล้วใครเป็นคนสละละ หัวใจเป็นคนสละ หัวใจสละให้เขาคำรงชีวิต บุญกุศลเกิดมามหาศาลเลย สละทุกอย่างได้ทั้งหมด สัตว์คิดได้ขนาดนั้นนะ

แล้วเราเป็นมนุษย์ละ ทำไมเราไม่มีปัญญาบ้างละ ถ้าเรามีปัญญา เราก็เอาสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ ยับยั้งทำสิ่งใดที่เป็นความผิดความเลว เราก็ยับยั้งอย่าไปทำ ตั้งสติไว้ สัตว์มันยังมีความคิดได้ ทำไมมนุษย์คิดไม่ได้ ถ้ามนุษย์คิดได้ ถ้าเราทำอย่างนี้มันฝึกใจขึ้นมา ใจมันก็พัฒนาขึ้นมา พระโพธิสัตว์ แต่ละภพแต่ละชาติ สร้างสมขึ้นมา จนถึง ๑๐ ชาติสุดท้าย ถึงจะมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ในปัจจุบันนี้ เราเกิดพบพุทธศาสนาเพราะมีธรรมใจ มีอริยสัจ มีมรรค มีมรรคต่างๆ ที่เราจะประกอบขึ้นมาในหัวใจของเรา ถ้ามีครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ เราถึงไม่ต้องรอลงอนภพ เปลี่ยนชาติ เปลี่ยนวัน ขนาดที่ว่าวันคืนล่วงไป ๆ เราก็ทำลายโอกาสแล้ว เราก็ทำลายชีวิตเราให้พลัดพรากจากโอกาสไป ถ้าเราไปเห็นวันเวลาที่เข้มนั้นกระดิกไปที่เราเรียกคืนไม่ได้ เวลาเรียกคืนไม่ได้นะ ความแก่ ความชราคร่ำคร่า เรียกคืนไม่ได้นะ สิ่งนี้เราทำลายมัน โดยที่เราไม่เห็นคุณค่ามันนะ

ถ้าเราเห็นคุณค่าของมันนะ เราเห็นสิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่น่าสลดสังเวช แล้วเราจะเริ่มตั้งสติขึ้นมา มันจะมีกำลังใจขึ้นใจ ไม่ใช่อยู่ไปวันหนึ่งวันหนึ่ง พร่าผลาญชีวิตนี้ไปโดยไม่รู้ตัวเลย ถ้ารู้ตัวขึ้นมา สิ่งนี้มันจะสะเทือนใจ ถ้าสะเทือนใจขึ้นมา มันก็เริ่มตั้งสติ เริ่มทำความเพียรของเราขึ้นมา สิ่งที่เรากระทำดีขึ้นมา เราทำขึ้นมาในปัจจุบันนี้ ในความที่เรายังมีศรัทธาความเชื่ออยู่นี้

เราวิปัสสนา ย้อนไปที่กาย ถ้าย้อนไปที่กาย มรรคจะเริ่มครบ ครบที่ไหน เพราะอะไร เพราะมันเกิดที่ปัญญา มรรค ๘ มีอะไรบ้าง มีคำริชอบ งานชอบ ความเพียรชอบ สติชอบ ความระลึกรชอบ สิ่งต่างๆ ชอบหมดเลย ถ้าชอบ ชอบเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันปิดตาใจ กาย สิ่งต่างๆ มันปิดตาใจ ใจไปติดมัน เพราะอะไร เพราะคน สัตว์มนุษย์ มันมีความโง่ โง่มากๆ เลย ว่าสิ่งนี้เป็นเรา สิ่งนี้เป็นเรา สิ่งนี้ต้องบำรุงรักษา

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ สิ่งนี้เป็นเพราะบุญ เป็นเพราะบาป เกิดมาเป็นมนุษย์เราเกิดมาโดยกรรม แล้วมีศรัทธา ถ้ามนุษย์ใช้ร่างกายนี้ไปกับโลก ใช้ปัญญานี้ไปกับโลกก็ปัญญา มันก็ฟาดฟันทำลายกัน ถ้าเป็นคนที่คิดก็ใช้เรื่องนี้ไปในโลก แล้วสร้างสมเป็นจักรพรรดิ เป็นรัฐบุรุษ เป็นผู้ที่สั่งสมโลก สิ่งนี้มันก็เป็นเรื่องของโลก ถ้ามีจิตสำนึก มันก็

เริ่มปฏิบัติธรรม เริ่มออกบวชประพฤติปฏิบัติ มันก็เกิดโลกุตรปัญญา ถ้าโลกุตรปัญญา มันเป็นปัญญาเหนือโลก ถ้าปัญญาเหนือโลกมันถึงจะเป็นปัญญาจากภายใน

เราดูสัตว์นะ ดูสิ่งมีชีวิตสิ มันเกิดของมันชั่วชีวิตหนึ่ง ก็วันนะ ไม่ก็วันก็ตาย บางทีเกิดขึ้นมาเป็นสัตว์ มันใช้ชีวิตของมัน โดยความไร้เดียงสาของสัตว์นะ เพราะสัตว์ มันไม่มีเล่ห์เหลี่ยมแบบมนุษย์เรา ดูพืชสิ ดูจุลินทรีย์สิ ที่มันเกิดตายเกิดตายนะ สิ่งนี้มัน เกิดตาย

ความคิดมนุษย์ก็เหมือนกัน ความคิดมนุษย์ขั้น ๕ มันเกิดจากจิต มันไม่ใช่จิตนะ เวลามันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมา เราคิดทั้งวันเลย ความคิดนี้เกิดมาจากอะไร ความคิดนี้มันเกิดมา โลกียปัญญาคิดอย่างนี้ คิดไปโดยไม่เห็นใจ ถ้าโลกุตรปัญญามันเห็นตรงนี้ ใจ เห็นความเกิด คูสิ คูเชลล์ คูสิ่งต่างๆ มันแบ่งตัวมันเอง มันแบ่งขยายไป แล้วมันก็ ตายไปโดยธรรมชาติของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดนี้เกิดตาย เกิดตาย ในหัวใจเรา ความคิดที่มันเกิดมา ถ้าเรา จับมัน เราเห็นสภาวะแบบนี้ สิ่งนี้มันเกิดมาเกิดตาย เกิดตายแต่เป็นสิ่งที่ส่งออก เป็น พลังงานที่ส่งออก แล้วมันโดนกิเลสครอบงำ พอโดนกิเลสครอบงำมันก็ลงไป มันก็ไป ยึด ยึดสิ่งที่เป็นปัจจัย สิ่งที่เป็นเครื่องอาศัย

แต่ถ้ามีปัญญานะ มีงานชอบใจ ปัญญาจะย้อนกลับ ย้อนกลับเห็นสภาวะที่สิ่งที่ ส่งออก มันเป็นพลังงานเข้ามา ถ้าสิ่งนี้มันไปติดที่กาย ที่ว่ามนุษย์โง่ๆ เพราะอะไร เพราะมันไปติดที่กาย ติดที่เรา ติดที่ต่างๆ ความรู้ขนาดไหนว่าชีวิตนี้ต้องตาย แต่มีดวง จิตดวงใดบ้างที่เวลาตายแล้วมันไม่เศร้าเสียใจ มันไม่โศกสลดเป็นไปไม่ได้หรอก เวลา ตายคอตกนะ ว่าเราแก้ไข เราปลดบ่วงอันนี้ออกไม่ได้ เราจะต้องยอมจำนนกับมัจจุราช แต่ในการประพฤติปฏิบัตินะ มันจะเข้าไปชำระสิ่งที่ว่าเป็นสิ่งที่มีชีวิต ที่เกิดตายในจิตเรา

สิ่งที่มีชีวิตเกิดตายในจิต มันโดนกิเลสครอบงำ มันถึงไปเห็นผิด เห็นผิดว่าสรรพ สิ่งนี้เป็นเรา แต่ถ้ามีปัญญาขึ้นมา มันจะเข้าไปชะล้าง สิ่งที่จะล้าง กาย เวทนา จิต ธรรม เวลาสุข เวลาทุกข์ เวทนาเกิดขึ้นมา เจ็บปวด เวลาเสียใจเศร้าใจ สุขใจ ดีใจ เห็นใหม่ เวทนา สิ่งนี้ก็เป็นเรา เพราะเราเสวยอารมณ์นะ เราพอใจนี้ สุขเราก็อ่า นี่ไม่เป็นไรเรามี ความสุข ทุกข์เพื่อหน่ายมากปฏิบัติเสธ เนี่ยค้นหา เป็นสมุทัย เพราะมีสมุทัยมันถึงเกิด ทุกข์ สิ่งที่เกิดทุกข์เพราะเรามันโง่ เราไม่รู้ เราตามมันไป กิเลสมันครอบงำ

แต่ถ้าเป็นปัญญาประจักษ์ กาย เวทนา จิต ธรรม ตั้งแล้วใช้สมาธิตั้งขึ้น ถ้ามีพื้นฐานโดยสมาธิ มันจะเกิดโลกุตระปัญญา สิ่งที่จะเกิดขึ้นมาอย่างนี้ได้ มันต้องมีสำนึกไง ถ้ามีสำนึกรู้เห็นว่าสิ่งใดเป็นเรื่องโลก สิ่งใดเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่า สิ่งใดมันพว่ผลาญเวลาของเรา มันพว่ผลาญโอกาสของเรา ถ้าสิ่งนี้ถ้าจิตไม่มีสำนึก มันจะตามสิ่งนี้ไป แต่ถ้ามีสำนึกมันจะทวนกระแสกลับ ถ้ามันทวนกระแสกลับ ปัญญาที่รอบรู้ในกองสังขาร กองสังขารที่เกิดดับ แบบสิ่งที่มีชีวิตแบบพืช แบบสัตว์ แบบสัตว์ที่มันเกิดโดยไร้เคียงสาขาของมัน ที่มันดำรงชีวิตๆ หนึ่ง แต่สิ่งนั้นเป็นรูปธรรม ที่มันเห็นใช้ไหม

แต่ความเกิดดับในหัวใจของเรา เราไม่เห็น เพราะมันบอกว่ามันเป็นเราเข้าไป มันเลยกลายเป็นพลังงานที่ส่งออกไปพร้อมกับเรา แต่ถ้าจิตสงบขึ้นมา เราจับสิ่งที่เกิดดับในหัวใจของเราขึ้นมา โดยสัมมาสมาธิไง มันเห็นนะ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าในเมื่อมันเห็น คุณติ ในการทำงาน มันต้องมีพื้นที่ที่ทำงาน ถ้ามันเห็นสิ่งนี้ขึ้นมา เพราะอะไร เพราะมันมีความสำนึกดี

มีความสำนึกแบบที่เราอยู่อาศัยครูบาอาจารย์อยู่ ครูบาอาจารย์อย่างหนึ่ง จะย้อนกลับเข้ามาอย่างหนึ่ง แล้วเอาสิ่งนี้วิปัสสนา เวลาวิปัสสนาไป ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม แบ่งแยกให้มันสิ่งนี้มันไม่สืบทอดกัน มันปล่อยวางตรงไหน ก็ปัญญาเข้าตรงนั้น สิ่งที่ปัญญามันปล่อยวางขึ้นมา จิตก็สงบเข้ามา พิจารณาเวทนาถึงที่สุดแล้ว เวทนาสักแต่ว่าเวทนา จิตสักแต่ว่าจิต มันรวมลงหมดนะ นั่งทั้งคืนทั้งวัน เจ็ดคืนเจ็ดวัน มันก็ไม่มีมีความทุกข์ มันไม่มีความเจ็บปวด ไม่มีสิ่งใดเลย

เพราะจิตมันปล่อยเข้ามา แล้วมันปล่อยวางทั้งหมด สิ่งทีปล่อยวางทั้งหมด สิ่งทีมันเป็นอย่างนี้เพราะอะไร เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์ โดยธรรมชาติสิ่งต่างๆ สิ่งนี้มันมีสังโยชน์ มันมีความผูกพัน มันมีเราขึ้นมา มันเวลาเราคิดเราเป็นเรา เราคิดถึงสิ่งใด เราก็มีอารมณ์ร่วม เรามีอารมณ์ความรู้สึก คิดอะไรก็แล้วแต่จะมีอารมณ์ตลอดไป เพราะความคิดอันนี้มีอารมณ์ แต่ถ้าเราใช้ปัญญาขึ้นมา พอปัญญามันทันขึ้นมา ไม่มี สิ่งนี้ไม่มี มันเป็นสักแต่ว่า สิ่งนี้มันเกิดดับ มันเกิดดับเป็นธรรมชาติของมัน

แล้วปัญญามันทันขึ้นมา มันปล่อยได้หมด ความคิดอย่างนี้ มันไม่สามารถจะมาหลอกใจได้ สิ่งทีวิปัสสนาพิจารณาบ่อยครั้ง มันจะปล่อยวาง ปล่อยวาง ปล่อยวาง บ่อยครั้งเข้า ถึงที่สุดมันจะขาด สังโยชน์ขาดออกไป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็น

ทุกข์ เห็นใหม่ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สังขารความคิดไม่ใช่เรา เวทนาไม่ใช่เรา สัญญาข้อมูลที่จำได้ไม่ใช่เรา ทั้งๆ ที่มันอยู่ในจิตเนี่ย

ถ้าไม่มีวิปัสสนาเข้าไป สิ่งนี้มันจะไปอยู่ในจิต มันจะเป็นสิ่งที่ป็นอวิชชา มันจะทำให้จิตนี้เกิดตายเกิดตาย ถ้าเรายังไม่วิปัสสนาขึ้นมา การเกิดและการตายจะไม่มีที่สิ้นสุด จิตนี้จะเวียนเกิดเวียนตาย ทั้งๆ ที่เป็นมนุษย์พิเศษขึ้นมา ถ้าไม่มีวิปัสสนาขึ้นมา มันก็เวียนตายเวียนเกิดสภาวะแบบนี้ สิ่งนี้เพราะอะไร เพราะมันมีการขบขันจากสัญญา ข้อมูลเดิมจากหัวใจนี้ มีอวิชชาครอบงำมันอยู่

แต่ถ้าวิปัสสนาเข้าไปถึงที่สุดนั่น สิ่งนี้มันขบออกไป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ชั้น ๕ สัญญาไม่ใช่เรา ถ้าไม่ใช่เราบีบส่วนหนึ่ง แต่กิเลสอย่างละเอียดมันครอบงำนะ ความสำนึก ในความรู้สึก ในเรื่องของโลกียธรรมกับโลกุตรธรรม มันจะปล่อยวางเข้ามา แต่ส่วนละเอียดมันยังครอบงำอยู่ แล้วมันจะคิดได้ สิ่งที่ดีเพราะอะไร เพราะมันไม่มีความสำนึกที่ละเอียดอันนั้นไง

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ มีครูบาอาจารย์คอยแนะนำ คอยบอก คอยสั่งสอน ความรู้สึกของเรา กิเลสของเรา มันจะสวมรอยผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ คุณันตีแม่แต่จิตสงบ มันก็ว่านี่เป็นนิพพานนะ เพราะจิตสงบมันเข้าใจอ่าน อ่านธรรม อ่านโลกียธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นโลกียธรรมให้เราศึกษาค้นคว้ากัน แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นโลกุตรธรรมจากความรู้สึก จากสันติวิสุทธิโก จากหัวใจใจ จากหัวใจมันสื่อออกมาเป็นภาษาที่ยากมาก

แต่ถ้ามันออกมาเป็นภาษา เป็นทฤษฎีนี้ เพราะเป็นบัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังสิ แม่แต่พระปัจเจกพุทธเจ้า อย่างที่ว่าไม่มีโอกาสสั่งสอนก็ตรงนี้ไง ตรงบัญญัติความรู้สึกออกมา ให้เป็นทฤษฎีออกมา มันบัญญัติได้ยากไง แต่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติเอาไว้แล้ว แล้วเราเกิดมาพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราถึงเป็นผู้ที่มีวาสนา แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นความสัมผัสของจิต

ถ้าเป็นจิตสัมผัสสภาวะแบบนั้น ความสัมผัสอย่างนี้ขณะที่เป็นสมาธิ เราศึกษา ศึกษาทฤษฎีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าจิตสงบขึ้นมา มันก็อ้างอิง มันก็ค้นคว้า มันก็เทียบเคียงว่านี่เป็นนิพพาน ทั้งๆ ที่มันไม่ทำอะไรเลย กิเลสมันยังไม่โดน

สะกิดแม้แต่คนเดียวเลย แต่ถ้าเมื่อใดเรายกขึ้นวิปัสสนา กาย เวทนา จิต ธรรม โดยสัจจะ ความจริงขึ้นมา เรากลับกรองอย่างที่ว่า...สิ่งที่มีชีวิต ความเกิด ความคิด แล้วมันสะสาง มันชำระกันจนขั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขั้น ๕ ขั้น ๕ ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขั้น ๕ สิ่งนี้เป็นอกุปกรรม สิ่งที่เป็นอกุปกรรมมันเป็นจิตที่ประเสริฐขึ้นมา มันเป็นจิตที่จะไม่เวียนตายเวียนเกิด

เวียนตายเวียนเกิดนะ จิตที่เป็นปุถุชน ไม่สามารถปิดอบายได้ การที่เทศนาว่า การกันว่า ถ้าถือศีลบริสุทธิไม่ตกในอบายภูมิ จริง ถ้ามันบริสุทธิได้จริง แต่คนมีกิเลส อยู่ มันจะไม่มีพลังแผลหรือ มันจะไม่มีความคิดพลาดหรือ แต่เวลาพูดกันก็เอา กิเลสมาพูดไป เอากิเลสมาการันตีว่าให้อ่อนใจไป เอากิเลสมาการันตีว่า ให้เป็นมนุษย์ที่ ปราศจากชีวิตนี้ไปไป ไม่ประพฤติปฏิบัติ ไม่ตอกเข้าไปที่หัวใจ ไปทำลายกันที่หัวใจ นั้น

ถ้าไปทำลายที่หัวใจกิเลสอยู่ที่ใจ ทำลายที่หัวใจนั้นปั๊บ ตัวจิตมันขาดอย่างนี้เป็น อกุปกรรม มันจะไม่มีวันเสื่อม มันจะไม่มีวันแปรสภาพ มันจะไม่มีวันกลับมาเป็น อย่างปุถุชนได้อีกแล้ว มันไม่เป็นสภาวะแบบนั้น มันจะเป็นความคงที่ พระโศดาบันถึง ปิดอบายภูมิ พระโศดาบันไม่ตกอบายภูมิ การเกิดและการตายของพระโศดาบันอีก ๗ ชาติ สิ่งที่เกิดอีก ๗ ชาติเหมือนนางวิสาขา เหมือนกับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าปรารถนามา อย่างนี้ ต้องการเท่านั้นที่เท่านั้น

แต่ถ้ามีอำนาจวาสนา ยกขึ้นวิปัสสนาไป แต่กิเลสอันละเอียดไป มันต้องมีความ สำนึก ความสำนึกคือความชุกคิด ความชุกคิดถึงเหตุถึงผล แล้วมันจะย้อนกลับเข้าไป ถ้าไม่มีย้อนกลับเข้าไป เหมือนกับเรา ถ้าเราพูดถึงโลกียปัญญา การสื่อสารของเรา เรา ทุกคนว่าเป็นปัญญาๆ

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมา ปัญญาอย่างที่เป็นโลกียปัญญา ปัญญา ที่เป็นเรื่องของโลก ปัญญาอย่างนี้มันหม่ากิเลสไม่ได้หรอก มันเป็นการครอบ เป็นการ ควบคุม เป็นการล้อมไว้เฉยๆ เพราะถ้ามีปัญหาไล่เข้ามาอย่างนี้ มันจะเป็นปัญญาอบรม สมาธิไป ถ้าเรามีสติ เรามีเชาวน์ปัญญาในการควบคุมตัว ในความควบคุมความคิด มันก็ แค่สงบเท่านั้นแหละ มันก็เป็นสมณะ มันก็เป็นโลก มันก็เป็นโลกียปัญญา มันเป็น ปัญญาของโลกไป มันไม่สามารถดึงลงไปถึงในหัวใจได้

แต่ถ้าเป็นภวานามยปัญญา ปัญญาที่เป็นโลกุตรระมันต้องอาศัยสมาธิใน อาศัย พื้นฐานของสมาธิ ถึงจะเป็นปัญญาวิมุตติก็แล้วแต่ มันต้องอาศัยปัญญาอย่างนั้น ใคร่ครวญเข้ามา มันก็ต้องแทงเข้าไปที่ใจนี้ พอแทงเข้าไปที่ใจ มันไปปล่อยกันที่ใจ สิ่งที่ใจเราปล่อย คุณสิ สิ่งที่ความสกปรกในร่างกายของเรา แล้วเราทำความสะอาดชำระขึ้นมา เราจะไม่รู้ได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกันในเมื่อกิเลสมันอยู่ที่ใจ ขณะที่วิปัสสนาเข้าไป เราไม่รู้หรอกว่ากิเลสอยู่ที่ไหน เราไม่เห็นกิเลสด้วย เราเห็นแต่กาย เห็นแต่เวทนา เห็นแต่จิต เห็นแต่ธรรม แล้วเราวิปัสสนาเข้าไป เพราะอะไร เพราะกิเลสมันละเอียดมาก มันอยู่หลังความคิด มันอยู่ใต้ความคิดของเรา มันอยู่เบื้องหลัง มันอยู่ในหัวใจของเรา แต่ขณะขั้นที่ออกมาจากจิต มันออกมาจากจิตที่ละเอียด มันส่งออกมา แต่เวลาวิปัสสนามันจะย้อนกลับเข้าไป พอมันทำลายกันเข้าไป เราถึงจะไปเห็นจริงใจ ว่าสิ่งนี้มันขาดออกไปจากใจ

ถ้าไม่เห็นจริง เราไม่รู้จริง เราจะขาดออกไปจากใจได้อย่างไร เหมือนเป็นหนี้แล้วไม่ได้ใช้หนี้ใคร แต่ก็บอกว่าใช้แล้วๆ ไม่มีใครยอมรับหรอก ถึงในปัจจุบันนี้เราตายไปโดยไม่ใช้หนี้ เราว่าเราใช้แล้ว เราจะโกงเขา สิ่งนี้ก็เป็นกรรม แล้วเราจะต้องตามไปใช้เขาทุกภพทุกชาติ เพราะเราเบียดเบียนเขา เว้นไว้แต่เขาเป็นกรรมเท่ากับเรา แล้วเขามาใช้เรา การเบียดเบียนกันกับจิต มันมีมาตลอดไป และมีตั้งแต่เบื่องอดีตมาตลอด แล้วจะไปข้างหน้าอีกตลอด

เว้นไว้แต่ เว้นไว้แต่วิปัสสนาจนจิตมันขาดอย่างนี้ ในพระโศดาบันอีก ๗ ชาติเท่านั้น แล้ววิปัสสนาเข้าไป สิ่งทีละเอียด ถ้ามีสำนึกอันละเอียดจิตมันจะย้อนกลับ สิ่งที่ย้อนกลับจะบอกว่ารอคอยาบ โศดาปัตติมรรค สกิทาคามรรค คนละอัน ทีนี้เวลาวิปัสสนาเข้าไป มันจะละเอียดเข้าไป สิ่งทีละเอียดเข้าไป แม้จะเป็นกาย เป็นเวทนา เป็นจิต เป็นธรรมอันเดิม อันเดิมเพราะมันละเอียดเข้าไป

เหมือนกับคุณค่าความสะอาดของสารเคมี สารเคมีมีคุณค่าความสะอาดขนาดไหน แต่ที่สะอาดบริสุทธิ์มากกว่านั้นยังมีอยู่ ยังมีอยู่ตลอดไป ตลอดไปจนถึงที่สุด โลกนี้สิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งทีบริสุทธิ์ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ไม่มี มีแค่ ๕๕.๕๕ เขาว่ากันอย่างนี้นะ

แต่จิตบริสุทธิ์ได้ บริสุทธิ์ได้ด้วยวิปัสสนาญาณใน วิปัสสนาย้อนกลับ ถ้าย้อนกลับเข้าไป มันจะเข้าไปที่กาย เวทนา จิต ธรรม ทีละเอียด สิ่งทีละเอียดปัญญามัน

จะจับได้ แล้วมันจะวิปัสสนาไป สิ่งนี้สภิกาคามรรค แล้วถ้าวิปัสสนาบ่อยครั้งเข้า ถึงที่สุด มันจะเป็นสภิกาคาผล สภิกาคาผล ระหว่างกายกับจิตจะแยกออกจากกันโดยสังขารความจริง กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ กายกับจิตแยกออกจากกัน สิ่งนี้ออกไป ความเกิดและความตายอีก ๓ ชาติ

สิ่งที่เกิดตาย จิตยังมีอยู่ ความคิดอันละเอียดยังมีอยู่ ขณะที่แยกออกจากกันมันจะมีความว่าง มันจะมีความสุขมาก สิ่งที่เป็นความสุขเพราะอะไร เพราะสิ่งที่ว่าขณะที่จิตสงบแค่นี้ เรายังคิดว่าเป็นนิพพานได้ แล้วขณะที่มันเข้าไปทำลาย ทำลายความเป็นไปจากภายใน มันปล่อยวางขนาดไหน ทำไมมันจะไม่ยึดติดอันนั้น

ถ้ายึดติดอันนั้น ถ้าไม่มีสำนึกก็ติดตรงนี้ ถ้าติดตรงนี้ก็ยิ่งเวียนตายเวียนเกิด ยังอยู่ใต้อำนาจของพญามาร พญามารคือวิชาในจิตของเรา สิ่งที่เขาเกิดพาดตายในจิตของเรา การชำระสะสาง การทำธุรกิจการค้าเขาเพื่อสะสมกัน สะสมมาเป็นสมบัติของเขา แต่เขาจะไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เพราะสิ่งที่ทำคุณงามความดีเขาจะได้ดี ทำความชั่วเขาก็จะได้บาปอกุศล สะสมลงที่ใจนั้นไป

แต่ขณะที่เราทำคุณงามความดีของเรา แล้วสิ่งนี้มันเป็นคุณสมบัติของใจ มันเป็นคุณสมบัติของใจใจใหม่ มันฝังไปกับใจ มันอยู่กับใจ เวลาขาดออกมาเป็นอกุศลกรรม แล้วมันก็ติด ติดอย่างนี้มันก็ยังเกิดอีก ๓ ชาติ แต่สิ่งที่เกิดอีกเพราะอะไร เพราะมีตัวจิต สิ่งในตัวจิตเพราะอวิชชาครอบงำมัน ถ้ามีความสำนึกหรือมีครูอาจารย์นะ ตรงนี้มันเป็นสิ่งที่ครูบาอาจารย์ติดกันมาก

คูลี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปฉิลละ ไปฉิลละไปลานเปล่า ไปลานเปล่า เคาะให้มีความสำนึก ถ้ามีความสำนึกมันจะย้อนกลับ องค์กรบาลก็เหมือนกัน มีครูบาอาจารย์มหาศาลเลย เวลาในสมัยพุทธกาล เข้าใจว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ เวลาวิปัสสนาไปเข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ จะไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ต้องเข้ามาเลย ให้พระไปดักไว้ บอกให้เข้าไปเที่ยวป่าช้า พอเข้าไปในป่าช้า ไปเห็นสิ่งที่มันขอกใจใจ ไปเห็นซากศพไปเห็นอะไรต่างๆ พอใจมันไหว ก็รู้ตัวเองไม่ได้เป็นพระอรหันต์

ในเมื่อหัวใจมันยังมีอยู่อย่างนี้ มันยังมีสิ่งที่มีความเสียวอกหัวใจ ถ้ามีความสำนึกย้อนกลับ กามราคะ สิ่งที่เป็นกามราคะนะ มันเป็นเรื่องสังขารอันละเอียด สิ่งนี้เป็น

อสุภะ ถ้าวิปัสสนาไปบ่อยครั้งเข้า มันต้องมีความสำนึก ต้องมีครูอาจารย์คอยชี้แนะแล้ว ต้องมีอำนาจวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนาย้อนกลับ ย้อนกลับจับสิ่งนี้ได้ ถ้าจับสิ่งนี้ได้นะ การวิปัสสนาเป็นความรุนแรงมหาศาล เพราะอะไร เพราะโอะมะ การก้าวข้ามพ้น

คูลี เขาอยากเป็นเผด็จการ เขาอยากครองโลก เขาไม่ได้ครองนะ แต่ถ้าวิปัสสนาถึงตรงนี้ กามราคะ โอะมะ มันเป็นเรื่องโลก เรื่องโลกแม้แต่เทวดาก็เสพกาม เป็นทิพย์ สิ่งที่เป็นทิพย์เขาก็ยังมีกามของเขา ความเป็นทิพย์ของเขาก็สุขของเขา แต่เนี่ย การเวียนตายเวียนเกิด พระสัททาคา พระโสดาบัน ไปอยู่ที่ไหนละ ก็เกิดบนสวรรค์ ท่านยังเกิดอยู่ แต่ท่านยังเกิด

ในปัจจุบันนี้ ย้อนกลับเข้ามา สภาวะแบบนี้ถ้ามีความสำนึก ความสำนึกอันนี้จะเข้าไป จับสิ่งที่ละเอียด กามราคะอยู่ที่ใจ ถ้าใจไม่ปรารถนา ถ้าใจไม่มีความรู้สึก ซากศพเสพกามกันไม่ได้ สิ่งที่ไม่มีชีวิตเสพกามไม่ได้ การเสพกามได้ มันต้องมีคน มีความรู้สึก แล้วเสพกามจากสิ่งที่รู้สึกออกมาจากจิตนี้ ถ้ามันเข้าไปวิปัสสนาสิ่งนี้ถึงที่สุด กว่ากามราคะ กว่าโอะมะ

ทางโลกเขาอยากเป็น ครองโลกเขาไม่ได้ครอง แต่พระอนาคาได้ครองเพราะอะไร เพราะเป็นผู้ที่เรื้อนว่าง ไม่มีเรื้อนว่างครอบคลุมได้ พระอนาคาก็ยังมีวุฒิภาวะต่างกัน เพราะว่าอนาคามีตั้งหลายระดับ การทำความสะอาดของใจ ก็เท่ากับเศษส่วนของใจ เศษส่วนของใจคือเศษที่มันสะสมลงที่ใจ ตั้งแต่สุทธาวาสขึ้นไป ๕ ชั้น พระอนาคามีส่วนต่างๆ ขึ้นไป แม้แต่ครองโลกนะ ถ้ายังครองโลกแล้วหลงในโลก มันก็ยิ่งเกิดบนพรหมเลย

ถึงบอกว่าถ้าความสำนึกละเอียดมาก เรื่องที่วิปัสสนาไปหรือการปฏิบัติไป จะไม่ติด จะไม่หลง จะไม่โดนกิเลสครอบงำ เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ เพราะกิเลสมันละเอียดอ่อนมาก คูลี การสะสม การสร้างสมบุญญานิกการเรามาขนาดนี้ ทั้งๆ ที่ว่าเราเป็นมนุษย์พิเศษ เรามีความปรารถนาอันแรงกล้าที่เราอยากจะพ้นทุกข์กัน เราอยากจะทำประพฤติกปฏิบัติกัน

แต่ขณะที่ประพฤติกปฏิบัติก็ไปยอมจำนนกับกิเลส ขณะวิปัสสนาขึ้นไป จนทำลายกามราคะ กามราคะเป็นผู้คุ้มครอง มันว่างหมดนะ มันว่างหมดเลยสิ่งต่างๆ เพราะอะไร เพราะมันปล่อยวางมากี่หมด มันทำลายจนเป็นเรื้อนว่าง ว่างหมดสิ่งต่างๆ แต่มีมันอยู่

นะ มีความรู้สึกอยู่ สิ่งที่มีความรู้สึกคือวิชา สิ่งที่เป็นวิชา ความรู้ใน วิชาคือสิ่งที่รู้ สิ่งที่มีความรู้สึก แต่ไม่เข้าใจตามความเป็นจริง วิชา วิชา คุณิเรกเทียบทางโลก วิชาคือทางวิทยาศาสตร์ ที่เข้าใจเรื่องของสรรพสิ่งได้ทั้งหมด นี่เป็นเรื่องของโลกนะ

แต่ถ้าวิชา วิชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในอริยสัจ ในมรรคญาณ ในภวานามบัญญัติว่าความรู้สึก ความคิดที่ว่าสิ่งเปรียบเสมือน สิ่งมีชีวิตจากภายนอก แล้วละเอียดเข้าไปกว่านั้นอีก เป็นลำแสง เป็นแสง เป็นความสุข เป็นความผ่อนคลาย ไม่ต้องเป็นความคิดเลย เป็นความคิด มีสัญญา มีข้อมูล แล้วมีพลังงาน พลังงานนี้กระทบกันแล้ว ก็เกิดเป็นความคิดขึ้นมา แล้วตัวนี้มันไม่มีข้อมูลเลย ไม่มีสิ่งต่างๆ เลย มันเป็นพลังงานเฉยๆ มันเป็นอวิชาเฉยๆ มันไม่มีพลังงานไม่มีสิ่งกระทบเลย มันปกครองโลกอยู่ โลกพญามารอยู่

สิ่งนี้ แม้แต่พระอนาคา เป็นผู้คุ้มครองโลกอยู่ยังคิดเลย แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ย้อนกลับ ความสำนึกอันละเอียด มันเป็นมรรคญาณ มรรคญาณจะย้อนกลับเข้าไปไปทำลายโลกใน ใครต้องการปกครองโลกจะไม่ได้ปกครอง เพราะโลกนี้มันเป็นอนิจจัง โลกนี้มันเป็นสิ่งที่หลอกลวง โลกนี้มันเป็นอนิจนินโดย โลกนี้มันเคลื่อนไปตลอด ไม่มีสิ่งใดคงที่ แม้แต่พระอนาคาก็ต้องไปเกิดบนพรหม สุดท้ายแล้วก็สุขไปข้างหน้า ก็ไปทำลายโลกที่ขณะทีไปเกิดบนพรหมนั้นใน

แต่ถ้าเราเป็นปัจจุบันนี้ เราจะทำลายโลก ผู้ที่จะปกครองโลก ต้องทำลายโลกทำลายคือทำลายวัฏฏะ คือทำลายสิ่งที่เกิดอวิชา ปัจจยา สังขารา ที่ออกไปยึดมั่นถือมั่นทั้งหมด ทำลายเข้าวัฏจักร ทำลายที่อยู่ของพญามาร แต่มันต้องมีความสำนึกอันประเสริฐ สำนึกว่าเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งของเรา มันจะย้อนกลับเข้ามา

แต่ถ้าคิดโดยกิเลสนะ เราเป็นอย่างนี้ เราสิ้นกิเลส เรามีอำนาจวาสนา เราเป็นคนประเสริฐ เนี่ย มันไม่มีสำนึก มันคิดในลาภ คิดในสักการะ คิดในความเคารพนบของคนอื่น กิเลสมันขับเคลื่อนอย่างนี้ แต่ถ้ามีสำนึก สิ่งนี้พรหมจรรย์นี้อยู่เพื่อใคร พรหมจรรย์นี้อยู่เพื่อเรานะ พรหมจรรย์นี้อยู่เพื่อจิตนี้ พรหมจรรย์ไม่ได้อยู่เพื่อคนอื่น ศึกษาพรหมจรรย์ไม่ต้องสอนใคร ไม่อยากใหญ่ ไม่ต้องการใครเคารพนับถือ ไม่ต้องการสิ่งใดๆ ทั้งนั้น

ถ้ามันมีสำนึกขึ้นมามันจะย้อนกลับ ถ้าย้อนกลับเข้าไป มันจะไปเจอจิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้เป็นผู้ที่สร้างภพสร้างชาติ แล้วมันเข้าไปทำลายจิตของมันเอง ตัวกระแสดิจิต มรรคญาณ ย้อนกลับ สิ่งที่ย้อนกลับกลืนเข้าไป ไม่ใช่ปัญญาอย่างหยาบๆ โสคาปัตติมรรค สกิทาคามรรค อรหัตตมรรค สิ่งที่จะเอียดอย่างนี้ มันจะย้อนเข้าไปทำลายมัน

แม้แต่เป็นภวานามยปัญญา ก็มีหยาบ มีละเอียด ก็เป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป สิ่งที่เป็นชั้นเป็นตอน แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ชี้แนะ เวลาหลวงปู่มัน หลวงปู่เสาร์ ท่านค้นคว้าของท่านเองนะ ปรึกษากัน สิ่งใดผิดสิ่งใดถูกแล้วมาตรวจสอบกัน ถึงที่สุดแล้วเป็นพยานต่อกันได้ เป็นพยานต่อกันว่าการประพฤติปฏิบัตินี้มันมาถึงที่สิ้นสุด แล้วก็มีการมีอาจารย์แนะนำสั่งสอนเรามา เราเป็นสัตว์พิเศษ เรามีครูมีอาจารย์ ทำไมเราไม่มีกำลังใจ ธรรมะมี เรามีแก้ไข ทำไมเราไม่ตั้งใจประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะมาถึงจุดนี้ ถ้าถึงจุดนี้แล้วเราก็ไม่เพลอ แล้วเราก็ไม่นอนใจ เราจะไม่นอนจมกับกิเลส เราใช้ความละเอียดเข้าไปวิปัสสนา มันจะเป็นสิ่งที่ละเอียด มันไม่ใช่ปัญญาค้น มันเป็นปัญญาญาณ มันจะเข้าไปกลืนกิน มันจะไปทำลายโลก ทำลายโลกกว่าโลกนี้ โลกไม่มี ทำลายทั้งหมด วัฏฏะก็ไม่มี สิ่งที่เกิดบนพรหมก็ไม่มี สิ่งที่พาไปไม่มี สิ่งนี้เป็นความสุขอย่างยิ่ง สิ่งนี้เป็นวิมุตติสุขในศาสนาของเรา เอวัง